

Falchs

12

Grup de divulgació
de la història de Fals

FULLS DE DIVULGACIÓ DE LA HISTÒRIA DE FALS

MARÇ 2005, NÚMERO 12

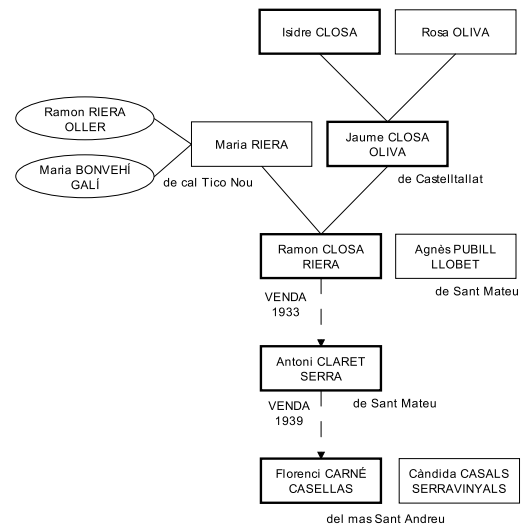
Cal Sadernà

El 30 de juliol de 1864, el jove amo del mas Sant Andreu, Jaume Fontanet Junyent, va signar un contracte d'establiment amb un pagès de Sant Mateu anomenat Jaume Closa Oliva. Com que el Fontanet encara no era major d'edat, per tal que el tracte fos vàlid va haver de sol·licitar el vist-i-plau de l'oncle Antoni Fontanet, el seu tutor. L'establiment consistia en un tros de terra erma i bosc de 14 quarteres, equivalents a 4'14 hectàrees, que el Closa havia de plantar de vinya espessa en el termini màxim de 16 anys. Podia destinar però, un parell de quarteres per a sembrar cereals o fer fangada. A tot el perímetre de la terra conreada, el parcer tenia el dret de deixar-hi 10 passes "d'escombra", és a dir, una franja lliure, de mates i arbres. La collita, ja fos de raïms o de blat, s'havia de repartir de la forma habitual; la quarta part per a la casa de Sant Andreu i les restants tres quartes parts pel parcer. La durada del tracte era de 150 anys, un temps excepcionalment llarg en comparació amb allò que s'estilava. La clàusula que més interessa de l'establiment és la que segueix:

«...el adquiriente en el llano más cerca de la heredad Buxeda podrá construir una casa, valiendose de la piedra mas cerca, de la extensión de ciento veinte y cinco palmos a todo cuadro, pero contando en estos los corrales y cubertizos, prensa y demás que quiera, no pudiendo haber mas que una sola lumbre. Que tambien inmedia-ta a dicha casa podrá construir una hera de veinte pa-sos a todo cuadro y tambien puesto para una balsa...»

Sadernà a l'esquerra i Jordà a la dreta de la imatge

Com que en aquells temps una casa no podia subsistir sense el complement alimentari dels productes de l'hort, el Fontanet va autoritzar al seu parcer a fer una feixa de regadiu de 250 pams de llarg per 36 pams d'ample, amb el benentès que si li calia més espai per plantar verdura, podia eixamplar l'hort. L'establiment es va avaluar en 8.000 rals, valor calculat en base al rendiment teòric de la vinya, i el preu d'entrada que va haver de pagar el Closa va ser de 2.240 rals de billó, que va pagar en bona moneda d'or i plata. La casa va quedar gravada amb un cens d'una gallina, que s'havia de lliurar a casa de l'amo cada any el dia de Nadal. Aquell mateix dia, es va establir un altre tros de terra a Josep Jordà, el qual va aixecar la casa adossada a la del Closa. Molts anys més tard, com veurem, de les dues cases se'n va fer una de sola.

Quan es van fer aquests tractes, el Jaume Closa tenia 31 anys i ja era un home casat. Amb pedra que va arreplegar pels voltants, va edificar de seguida la seva casa, que de moment va rebre el nom de cal Closa. Uns anys després, la casa va ser coneguda amb el nom de Sadernà, tal vegada un motiu o malnom del Jaume. La seva muller era la Maria Riera Bonvehí, una filla dels Riera de cal Tico Nou, i van tenir una llarga descendència; el Ramon, la Maria, la Marcel·lina, el Josep, l'Agustí i el Jaume.

El 16 de juliol de 1893 va passar a millor vida i va ser enterrat al cementiri de Fals. Tenia un testament fet a Manresa el 1882, en el qual deixava com a hereu al seu fill gran, el Ramon. Mentre, la resta de germans s'escampava per la contrada, buscant l'oportunitat de guanyar-se la vida.

El Ramon va romandre a la casa on havia nascut i va veure com la fil-loxera assecava les vinyes que havia plantat amb tant d'esforç el seu pare. Es va casar amb l'Agnès Pubill Llobet, de Sant Mateu de Bages. La casa tenia fama de ser molt miserable, i cap els voltants de l'any 30 la família va emigrar a Callús. El desembre de 1933, el Ramon Closa va vendre's la casa i els drets sobre la terra a Antoni Claret Serra, de Sant Mateu. N'hi va donar mil pessetes, pagades en bitllets del Banc d'Espanya. Pensem que el nou amo no va anar a viure a cal Sadernà; el 1932 s'hi estava un masover dit Josep Muns, i més endavant s'hi va estar la família formada pel Gabriel Corderroure Ars, de Pinós, la seva dona

Rita Suñé Jounou, de Vallferosa, i els sis fills del matrimoni, dos nois i quatre noies. Aquests van ser els darrers habitants de la casa, que, abandonada, va començar a enrunar-se.

El 1939, Florenci Carné havia comprat la finca al Claret, retornant-la així al mas Sant Andreu, d'on procedia. A mitjans de la dècada dels 80, el Florenci va vendre's la casa de cal Sadernà, formant un lot amb la casa veïna, a una senyora de Manresa, i després de passar per diverses mans i sofrir diverses reformes, actualment forma part de cal Jordà.

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL-LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falcha.